

OBSAH

ÚVOD.....	13
1 VÝCHODISKA.....	15
1.1 Vnitřní krize dobře živených?.....	16
1.2 Cyklický metabolismus a metabolismus jednosměrného proudu.....	17
1.3 Budoucnost ve světle opatrného optimismu?.....	19
1.4 Česká specifika (nejen) v přístupu k udržitelnosti.....	19
1.5 Kontrolní otázky.....	20
2 TERMINOLOGIE UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	21
2.1 Slabá a silná udržitelnost.....	21
2.2 Tři pilíře udržitelného rozvoje.....	22
2.3 Negativní definice: co není udržitelný rozvoj.....	24
2.4 Příklady kritiky konceptu (trvale) udržitelného rozvoje.....	24
2.5 Rekreace, cestovní ruch a udržitelný rozvoj: definice.....	26
2.6 Kontrolní otázky.....	27
3 FORMOVÁNÍ KONCEPTU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	29
3.1 Počátky moderní ochrany přírody.....	29
3.2 Mléčící jaro (1962).....	30
3.3 Římský klub (1968).....	31
3.4 Stockholmská konference OSN o životním prostředí, 1972.....	31
3.5 Meze růstu (1972).....	32
3.6 Hypotéza Gaia (1979).....	32
3.7 Montrealský protokol (1987).....	32
3.8 Naše společná budoucnost (1987).....	33
3.9 Dobříšská konference.....	33
3.10 Summit Země, Rio de Janeiro, Konference OSN (1992).....	33
3.11 Pět klíčových dokumentů z Ria (1992).....	34
3.12 Místní Agenda 21 (udržitelný rozvoj na lokální úrovni).....	35
3.13 „Sociální summit“ v Kodani (1995).....	35
3.14 Konference o cestovním ruchu na Lanzarotte (1995).....	35
3.15 Rio + 5 Světový Summit Země II (New York, 1997).....	35
3.16 Kjótský protokol o redukci emisí skleníkových plynů (1997).....	36
3.17 Berlínská deklarace o biodiverzitě a udržitelném cestovním ruchu (1997).....	36
3.18 Aarhuská úmluva o přístupu k informacím o ŽP (1998).....	36
3.19 Sedmá konference Komise OSN pro udržitelný rozvoj, New York (1999).....	37
3.20 Světový summit o udržitelném rozvoji v Johannesburgu (2002).....	37
3.21 Obnovená strategie udržitelného rozvoje Evropské unie (2006).....	38
3.22 Strategie udržitelného rozvoje České republiky (2004).....	39

3.23	Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR (2009).....	39
3.24	Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010).....	40
3.25	Rio + 20 (2012).....	40
3.26	Kontrolní otázky.....	41
4	ZÁKLADNÍ PRINCIPY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	43
4.1	Propojení základních pilířů	43
4.2	Dlouhodobá perspektiva.....	43
4.3	Kapacita životního prostředí je omezená	43
4.4	Předběžná opatrnost	43
4.5	Prevence	44
4.6	Kvalita života	44
4.7	Sociální spravedlnost	44
4.8	Zohlednění vztahu lokální–globální.....	44
4.9	Vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnost (či rovnosti práv)	45
4.10	Demokratické procesy.....	45
4.11	Znečišťovatel platí.....	45
4.12	Kontrolní otázky.....	45
5	PŘÍSTUPY K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI.....	47
5.1	Ekosystémové služby a lidský blahobyt	47
5.2	Proměny vztahu ekologie a ekonomie: ekonomie životního prostředí	51
5.3	Model DPSIR.....	55
5.4	Model ESPECT.....	57
5.5	Společenská odpovědnost firem.....	59
5.6	Kontrolní otázky.....	59
6	DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA KRAJINNÉ EKOSYTÉMY	61
6.1	Vybrané dopady lidské činnosti na krajinné ekosystémy.....	61
6.2	Specifický význam dopravy.....	62
6.3	Dopady cestovního ruchu obecně	63
6.4	Vybrané nepříznivé vlivy cestovního ruchu z hlediska environmentálního pilíře	65
6.5	Vybrané nepříznivé vlivy cestovního ruchu z hlediska sociálního pilíře.....	66
6.6	Vybrané negativní vlivy cestovního ruchu z hlediska ekonomického pilíře.....	67
6.7	Kontrolní otázky.....	68
7	AKTÉŘI UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU	69
7.1	Kontrolní otázky.....	70
8	INSTITUTE A LEGISLATIVA	71
8.1	Globální instituce	71
8.2	Evropské instituce	76

8.3 Národní instituce	78
8.4 Legislativa	80
8.5 Kontrolní otázky.....	81
9 REGIONÁLNÍ POLITIKA JAKO NÁSTROJ	
PODPORY UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU	83
9.1 Nástroje regionálního managementu omezovacího charakteru	83
9.2 Ekonomické nástroje	84
9.3 Další podpůrné nástroje regionální politiky	85
9.4 Kontrolní otázky.....	87
10 UDRŽITELNÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU	89
10.1 Venkovský (rurální) cestovní ruch	90
10.2 Ekoturistika	91
10.3 Agroturistika.....	92
10.4 Ekoagroturistika	93
10.5 Druhé bydlení.....	93
10.6 Ostatní specifické formy udržitelného cestovního ruchu.....	94
10.7 Kontrolní otázky.....	97
11 UKAZATELE A MONITORING UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU.....	99
11.1 Ekonomický pilíř udržitelného rozvoje.....	99
11.2 Sociální pilíř udržitelného rozvoje	102
11.3 Environmentální pilíř udržitelného rozvoje	102
11.4 Indikátory a monitoring trvalé udržitelnosti podle UNWTO.....	103
11.5 Monitoring indikátorů udržitelného cestovního ruchu.....	105
11.6 Kontrolní otázky.....	105
12 ICT V UDRŽITELNÉM CESTOVNÍM RUCHU	107
12.1 Informační zdroje	107
12.2 Geografické informační systémy	108
12.3 Perspektivy ICT v udržitelném cestovním ruchu.....	110
12.4 Kontrolní otázky.....	111
13 PŘÍPADOVÁ STUDIE: HOSTĚTÍN	113
13.1 Kořenová čistírna	113
13.2 Moštárna.....	114
13.3 Pasivní dům.....	114
13.4 Další projekty a jejich dopad na cestovní ruch	115
13.5 Kontrolní otázky.....	116
14 LITERATURA A DALŠÍ POUŽITÉ ZDROJE	117